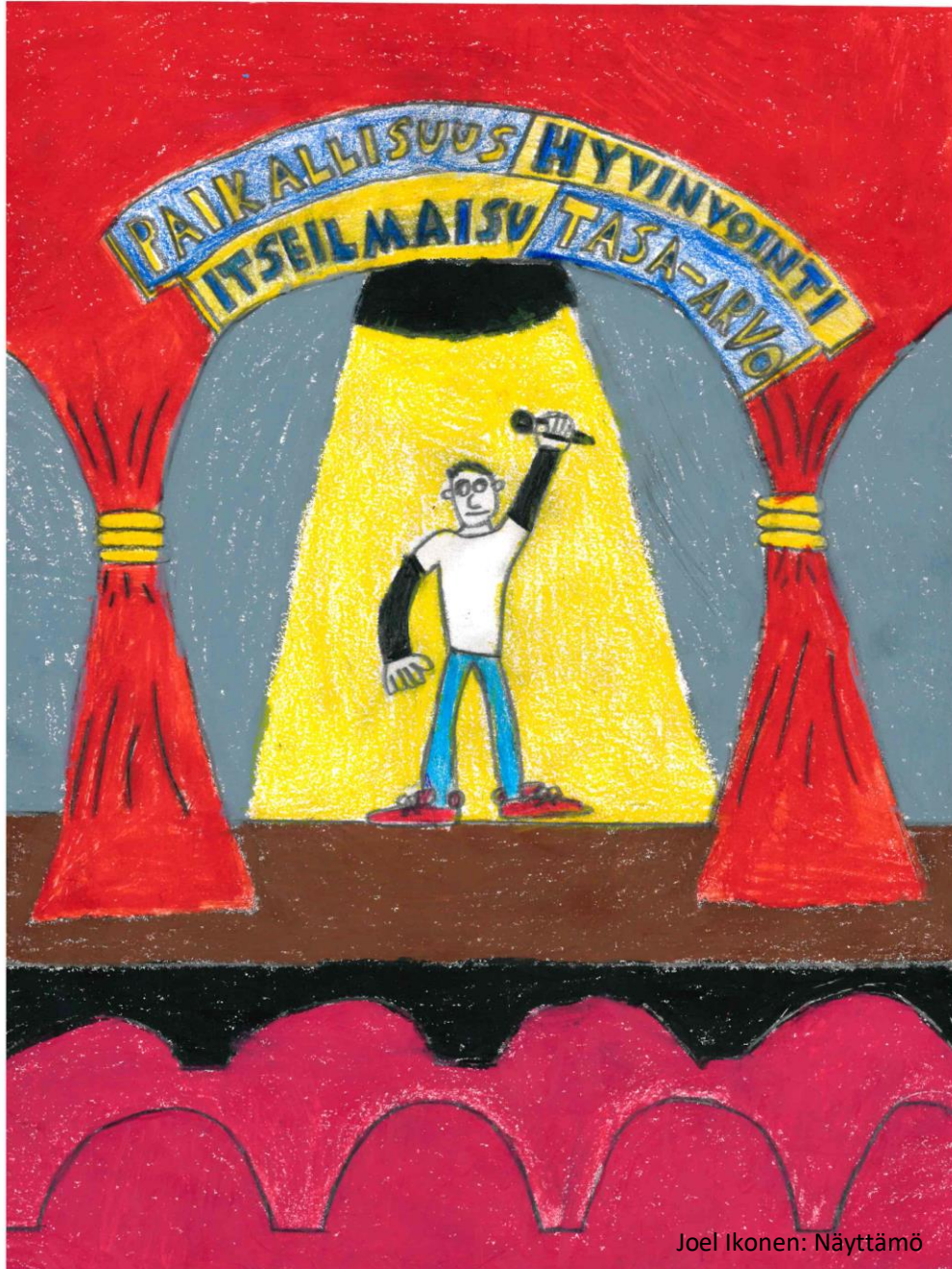

MEIJÄN KULTSU

Joensuun seudun kulttuurikasvatussuunnitelma

Joel Ikonen: Näyttämö

Ilomantsi – Joensuu – Juuka – Kontiolahti – Liperi – Outokumpu – Polvijärvi

Sisällys

Kulttuurikasvatussuunnitelman laatiminen	1
Kulttuurikasvatus edistää oppimista ja luo hyvinvointia	2
Kulttuurikasvatussuunnitelman arvopohja	3
Kulttuurikasvatus osana opetusta ja koulujen toimintaa	4
Vuosiluokkakohtaiset teemakokonaisuudet	5
1.-2. lk. Mie kuvittelen	5
3.-4. lk. Mie kerron.....	6
5.-6. lk. Mie ja muut	7
7.-9. lk. Mie ajattelen	8

KULTTUURIKASVATUSSUUNNITELMAN LAATIMINEN

Meijän Kultsu -kulttuurikasvatussuunnitelma on laadittu lukuvuoden 2018-2019 aikana. Työskentelyä varten koottiin työryhmä, johon kuuluivat kasvatuksen ja opetuksen seutukoordinaattori Leena Muona, rehtori Päivi Ikonen (Joensuu), LO Matilda Raninen (Outokumpu), LO Kirsi Mäkelä (Juuka), musiikinopettaja Pilviliina Piirainen (Liperi), musiikinopettaja Saara Elomaa (Kontiolahti), suunnittelija Pirkko Ahola (Joensuu) sekä nuoriso-ohjaaja Päivi Hyytiäinen (Polvijärvi).

Opettajien näkemyksiä kulttuurikasvatussuunnitelman arvopohjasta sekä käytännön sisällöstä ja toteuttamistavoista on koottu kouluilla pidetyissä työpajoissa, joihin ovat osallistuneet Utran koulu (Joensuu), Kontioniemen koulu (Kontiolahti), Kontiolahden koulu (Kontiolahti) sekä Poikolan koulu (Juuka). Oppilaiden ajatuksia on kartoitettu oppilaskuntakyselyllä, joka lähetettiin kaikille seudun kouluille. Nimi *Meijän Kultsu* on valittu oppilaiden ehdotuksista. Lisäksi kaikille aiheesta kiinnostuneille opettajille ja kulttuuritoimijoille järjestettiin seminaaripäivä, jossa ideoitiin koulujen ja kulttuuritoimijoiden välistä yhteistyötä.

Suunnitelma on sähköisenä versiona Joensuun seudun OPS2016 –sivustolla. (<https://peda.net/opetusuunnitelma/ops2016/mkk>) Sähköisen kulttuurikasvatussuunnitelman yhteyteen kootaan lisämateriaalia koulujen kulttuurikasvatuksen tueksi.

”Kulttuuri on positiivisia
tunteita, elämyksiä,
ajattelemista,
maailmankuvan
laajenemista.”

Nepenmäen koulun oppilaat

KULTTUURIKASVATUS EDISTÄÄ OPPIMISTA JA LUO HYVINVOINTIA

Kulttuurikasvatussuunnitelman tarkoituksena on tehdä kulttuurikasvatuksesta tietoinen ja näkyvä osa opetussuunnitelman mukaista opetusta kaikilla seudun kouluilla. Keskeisessä osassa oppimista ovat ajattelutaitojen harjoittaminen sekä kyky arvioida ja tehdä tulkintoja. Taide- ja kulttuurikasvatus ei ole pelkkää tiedon ja taidon siirtämistä, vaan parhaimmillaan se johtaa uuden luomiseen, suvereeniin osaamiseen ja esteettiseen nautintoon.

Oppimiseen tarvitaan koetun tietoista käsittelemistä. Opettajan tehtävä on auttaa oppijaa ohjaamaan omaa oppimis- ja työskentelyprosessiaan sekä pohtimaan ilmiöiden välisiä syy- ja seuraussuhteita, arvoja ja merkityksiä. Kulttuurikasvatusta voi käyttää osana eheyttävää opetusta ja ilmiöoppimista, rakentaa monialaiset oppimiskokonaisuudet sen ympärille tai pyrkiä kohti oppiainekohtaisia tavoitteita sen avulla. Kulttuurikasvatus on myös erinomainen tapa huomioida laaja-alainen osaaminen opetuksessa.

Yhteistyö kunnan kulttuuritoimen, taiteilijoiden, museoiden, taidelaitosten ja muiden kulttuuritoimijoiden kanssa on kulttuurikasvatuksessa ensiarvoisen tärkeää. Opettajan rooli on toimia oppimisen ohjaajana, kun taas taiteen ja kulttuurin ammattilaisen osaaminen antaa opetukseen uusia näkökulmia. Koulut käyttävät sisällön tuottamiseen omia verkostojaan, paikallisosuamista sekä henkilökunnan asiantuntemusta.

Kulttuurin virta on koululaisten kulttuuripolku, joka on osa Joensuun seudun kulttuurikasvatussuunnitelman sisältöä Pohjois-Karjalan lastenkulttuuriverkostoon kuuluvissa kunnissa¹. Se tarjoaa tasa-arvoisesti ja tavoitteellisesti kulttuurisia kohtaamisia ja elämyksiä 1.-9. luokkien oppilaille. Kulttuurin virrassa lapset ja nuoret tutustuvat taiteen ja kulttuurin osa-alueisiin kuten musiikkiin, kirjallisuuteen, sanataiteeseen, kuvataiteeseen, muotoiluun, mediaan, historiaan ja kulttuurihistoriaan. Kirjastot, museot ja konserttavierailut ovat koulutyötä monipuolistavia oppimisympäristöjä.

”Kulttuuri on omalaatuisia ja erikoisia asioita. Se on erilaisten ihmisten tapoja ja erilaisia ihmisiä.”

Utran koulun oppilaat

---

¹ Pohjois-Karjalan lastenkulttuuriverkostoon kuuluvat Joensuun seudun kunnista Joensuu, Juuka, Kontiolahti, Liperi, Outokumpu ja Polvijärvi.

KULTTUURIKASVATUSSUUNNITELMAN ARVOPOHJA

Kulttuurikasvatussuunnitelman arvopohja ohjaa sen tavoitteita, sisältöä ja toteuttamista.

- **Itseilmaisuus** on oman ajattelun ja luovuuden ilmaisemista esimerkiksi sanoilla, kuvilla, äänillä tai keholla. Se on oman mielipiteen kertomista eri tilanteissa erilaisilla tavoilla. Jokaisella on oikeus ilmaista itseään. Luova itseilmaisuus on keino rakentaa itsetuntoa ja minäpystyvyyttä.
- **Paikallisuus** on omien juurten tuntemista ja arvostamista. Omien lähtökohtien tunteminen antaa pohjan terveelle itsetunnolle ja auttaa omien arvojen ja identiteetin löytämisessä.
- **Hyvinvointi** lähtee yhteisöllisyydestä. Omien tunteiden käsittely ja empatia ovat taitoja, joita ryhmään kuulumisen ja siihen toimiminen edellyttävät. Esteettiset elämykset ja luovuus tuottavat nautintoa, joka lisää elämään merkityksellisyyttä ja iloa.
- **Tasa-arvo** tarkoittaa sitä, että kaikilla on oikeus kokea kulttuuria asuinpaikasta, iästä tai taustasta huolimatta. Jokaiselle täytyy taata samat mahdollisuudet kulttuurielämyksiin, kulttuurin kuluttamiseen ja tuottamiseen.

Kaisla Nevalainen: Laululinnut

KULTTUURIKASVATUSSUUNNITELMA OSANA OPETUSTA JA KOULUJEN TOIMINTAA

Kulttuurikasvatussuunnitelman sisältö on jaettu neljään vuosiluokkakohtaiseen teemakokonaisuuteen.

- 1.-2. lk. **Mie kuvittelen**
- 3.-4. lk. **Mie kerron**
- 5.-6. lk. **Mie ja muut**
- 7.-9. lk. **Mie ajattelen**

Jokaiselle teemakokonaisuudelle on määritelty tavoitteet ja sisällöt, jotka on koottu taulukoksi. Sisältöjen painotuksissa on otettu huomioon oppilaskyselyn tulokset. Lisäksi teemakokonaisuuksissa on lueteltu erilaisia työtapoja, joista voidaan valita parhaiten sopivat tai kehitellä itse uusia. Taulukkoa täydentämällä voi koulu tai opettaja laatia oman kulttuurikasvatussuunnitelmansa. Taulukosta löytyvät myös Kulttuurin virta -ohjelman sisällöt.

Vuosiluokkakohtaisten teemojen lisäksi kulttuurikasvatuksen suunnitteluryhmä valitsee vuosittaisen kattoteeman YK:n Agenda 2030 -tavoitteista.

”Kulttuuri kuuluu
kaikille. Se kuuluu
lapsille ja aikuisille.”

Mutalan koulun oppilaat

	Tavoitteet	Sisällöt	Työtapa	Kulttuurin virta
Mie kuvittelen 1.-2. lk.	<ul style="list-style-type: none"> • Herätellä ja vahvistaa oppilaan mielikuvitusta leikin ja luovuuden avulla • Ohjata oppilasta tunnistamaan ja käsittelemään omia tunteitaan • Ohjata oppilasta nimeämään ja vahvistamaan aistikokemuksiaan • Ohjata oppilasta hahmottamaan tilaa ja aikaa sekä toimimaan niiden puitteissa • Kehittää vuorovaikutustaitoja eläytymällä 	<ul style="list-style-type: none"> • Kirjallisuus ja sanataide • Teatteri • Musiikki • Kuvataide • Tanssi • Kädentaidot 	<ul style="list-style-type: none"> • Musiikkiliikunta ja -piirustus • Sadutus • Sävellyttäminen • Rakentelu, lasten arkkitehtuuri • Kirjallisuuden lajeihin tutustuminen lukemalla ja kuuntelemalla • Liikunta ja kehollinen ilmaisu • Ohjattu ja vapaa leikki • Teatteria ja draamaa eri tavoilla • Musiikki eläytymisen apuvälineenä 	<ul style="list-style-type: none"> • 1. lk. <i>Ekojen kirjastoreissu</i> Lähikirjastoon tutustuminen • 2. lk. <i>Taiteilijatapaaminen</i> Kulttuurin- ja taiteentekijään tutustuminen

	Tavoitteet	Sisällöt	Työtapa	Kulttuurin virta
Mie kerron 3.-4. lk.	<ul style="list-style-type: none"> • Ohjata oppilasta käsitteiden käyttöön ja omien kokemusten ja tunteiden sanallistamiseen • Ohjata oppilasta faktan ja fiktion erottamiseen • Ohjata oppilasta kehittämään vuorovaikutustaitojaan puhumalla ja kuuntelemalla • Tukea oppilasta sanoittamaan omia tunteitaan, pohtimaan niiden merkitystä sekä ilmenemismuotoja kerronnan eri tapoja käyttämällä ja sanattoman viestinnän keinoin • Kannustaa oppilasta keksimään ja kertomaan omia tarinoita sekä kokeilemaan kerronnan eri tapoja 	<ul style="list-style-type: none"> • Kirjallisuus ja sanataide • Teatteri • Elokuva • Musiikki • Kuvataide • Sarjakuva • Valokuvaus • Paikalliskulttuuri • Tanssi 	<ul style="list-style-type: none"> • Omista elämyksistä ja kokemuksista kertominen • Omien tarinoiden keksiminen ja kertominen eri tavoin • Paikkakunnan, suvun ja perheen tarinoiden tutustuminen • Kerronnan eri tapoihin ja muotoihin tutustuminen • Draama- ja ilmaisutyöpajat • Digitaalinen kerronta • Haastattelut ja keskustelut 	<ul style="list-style-type: none"> • 3. lk. <i>Oppilaat konserttialissa Kaupunginorkesterin konsertti</i> • 4. lk. <i>WinkVinkVinkkaus kirjajaan elämään Kirjavinkkaus</i>

	Tavoitteet	Sisällöt	Työtapa	Kulttuurin virta
Mie ja muut 5.-6. lk.	<ul style="list-style-type: none"> • Rohkaista oppilasta suvaitsevaisuuteen ja erilaisuuden hyväksymiseen • Osallistaa oppilaat aktiivisiksi toimijoiksi omassa yhteisössään • Kasvattaa yhteisöllisyyttä ja rohkaista käyttämään erilaisia yhteisöllisiä toimintatapoja • Kannustaa oppilasta etsimään omia kiinnostuksen kohteita ja syventämään niitä 	<ul style="list-style-type: none"> • Kirjallisuus ja sanataide • Elokuva • Valokuvaus • Eri maiden kulttuurit • Musiikki • Tanssi • Sirkus • Media • Rakennukset ja arkkitehtuuri 	<ul style="list-style-type: none"> • Draamatyötavat • Muiden maiden kulttuureihin tutustuminen • Vuorovaikutustaitojen harjoittelu eri tilanteissa • Media eri muodoissaan • Bändi- ja kuorotoiminta • eTwinning • Kirjeenvaihto • Digitaalinen tuottaminen, robotiikka 	<ul style="list-style-type: none"> • 5. lk. <i>Museo tutuksi</i> Museoon tutustuminen • 6. lk. <i>Mennään näyttelyyn</i> Tutustuminen näyttelytoimintaan

	Tavoitteet	Sisällöt	Työtapa	Kulttuurin virta
Mie ajattelen 7.-9. lk.	<ul style="list-style-type: none"> • Ohjata oppilasta ymmärtämään omia kulttuurisia lähtökohtiaan • Ohjata oppilasta kriittiseen ajatteluun • Kannustaa oppilasta pohtimaan omaa kulttuuri-identiteettiään ja siihen liittyviä arvoja • Rohkaista oppilasta suunnittelemaan omaa tulevaisuuttaan ja käsittelemään siihen liittyviä toiveita, pelkoja ja odotuksia. • Rohkaista oppilasta kulttuurin kuluttajaksi ja tuottajaksi 	<ul style="list-style-type: none"> • Valitaan oppilaiden kiinnostuksen mukaan • Media 	<ul style="list-style-type: none"> • Kokemusten jakaminen ja oman mielipiteen perustelu • Oman toiminnan suunnittelu • Omien kiinnostuksen kohteiden ja vahvuuksien hyödyntäminen aiheiden ja työskentelytapojen valinnassa • Työskentely yksin ja ryhmän osana • Tulkinta ja tuottaminen eri välineillä, myös digitaalisesti • Koulun/kunnan kulttuuripassi tai – peli • Oman kulttuuritapahtuman suunnittelu ja toteuttaminen • Mediatyöpajat 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Ponnahduslauta musiikkiin</i> Tutustuminen musiikin eri muotoihin • <i>Mediapajat</i> Median maailman käsittelyä • <i>Taidetta esittäen</i> • <i>Kiihdytyskaista kulttuuriin</i>